

NÁBOŽENSTVÍ VE SVĚTĚ

SOCIÁLNÍ a PEDAGOGICKÁ
ANTROPOLOGIE

LUCIE KOMÁRKOVÁ
458238

NÁBOŽENSTVÍ

- ◉ Je vztah k Bohu nebo něčemu nehmatatelnému,
- ◉ je soustava představ o existenci nadpřirozených skutečností mimo dosah smyslové zkušenosti (bůh, bohyně, božstvo),
- ◉ náboženství má obvykle vlastní morální kodex, hodnoty, instituce, rituály a praxi.

NÁBOŽENSTVÍ

- ◉ **polyteismus** - uznávání více bohů a bohyň (hinduismus)
- ◉ **monoteismus** - bůh je jediný (judaismus, křesťanství, islám)
- ◉ **pantheismus** - ztotožnění boha s přírodou (přírodní náboženství)
- ◉ **teismus** - víra ke stavu a ne k osobě (buddhismus)
- ◉ **henoteismus** - jeden bůh má pod sebou více bohů (starověké Řecko a Řím)
- ◉ **deismus** - stvořitel stvořil svět, ale nyní už do něj nezasahuje (hinduismus)
- ◉ **animismus** - víra duchy, duše mrtvých tu žijí s námi (přírodní náboženství)
- ◉ **totemismus** - uctívání symbolu (šamanismus - woodoo)

NÁBOŽENSTVÍ

- Náboženstvím se může rozumět i zcela konkrétní náboženská organizace, církev, její obřady, styl života apod.
- Znamená pro jedince žádoucí základní vztah vůči instanci, která jeho život naplňuje, zdokonaluje, osvobozuje a uzdravuje.

SVĚTOVÁ NÁBOŽENSTVÍ

- ⊙ Pod pojem světová náboženství jsou řazeny 4 velké náboženské systémy,
- ⊙ ovlivňují životy stamiliónů lidí,
- ⊙ patří mezi ně dva polyteistické systémy - **hinduismus** a **buddhismus** a dvě monoteistická náboženství - **křesťanství** a **islám**,
- ⊙ méně vyznávaná náboženství **judaismus** a **baháismus**.

HINDUISMUS

- ◉ Název pochází z perského slovního kořene hindu, což je název řeky Indus,
- ◉ je založený na historických duchovních praktikách, které jsou součástí životního stylu,
- ◉ existuje mnoho bohů a bohyň,
- ◉ každý si vybírá svého boha,
- ◉ posvátné zvíře - kráva a řeka Ganga.

HINDUISMUS

- ⊙ K hinduismu se hlásí cca přes 900 milionů osob a je tím **třetím největším společenstvím na světě.**
- ⊙ Hinduismus převládá mimo Indii také v Nepálu a na Mauriciu, výrazný podíl tvoří na Fidži (47%), významné menšiny najdeme v Bangladéši (9,4%), na Srí Lance (9,3%), v Surinamu, Guyaně, Malajsii, Trinidadu, v Indonésii a v Jihoafrické republice.

HINDUISMUS

- V Česku se podle posledního sčítání lidu hlásí k hinduismu 637 lidí a dalších 675 se hlásí k hnutí Hare Krišna, které je jeho součástí.

ZNAKY HINDUISMU

- ◉ ZNAK ÓM - znak absolutna, jednoty a moudrosti.
- ◉ HINDUISTIČNÍ BOHOVÉ - 3 hlavní Bohové

KŘEŠŤANSTVÍ

- ⊙ Vzniklo v 1. století našeho letopočtu - po Ježíšově smrti, zmrtvýchvstání, nanebevstoupení a seslání Ducha svatého,
- ⊙ má jednoho Boha,
- ⊙ má osobu zakladatele - Ježíš z Nazareta,
- ⊙ Ježíš spasil člověka - vykoupil lidi z hříchu → Kristus = mesiáš,
- ⊙ monoteistické náboženství - Bůh je jediný a jedinečný,
- ⊙ Bůh - jedna přirozenost, která se projevuje ve třech osobách → TROJICE: otec, syn (Ježíš), Duch svatý.

KŘEŠŤANSTVÍ

- ⊙ Křesťané chápou život a smrt Ježíše Krista jako Boží čin, který člověka zachraňuje z duchovní smrti, přináší mu odpuštění a smíření s Bohem.
- ⊙ Křesťanství vzniklo z antického judaismu na území Palestiny, kde Ježíš působil.
- ⊙ Toto působení a počátky křesťanství zachycuje **Nový zákon**, mladší část Bible.

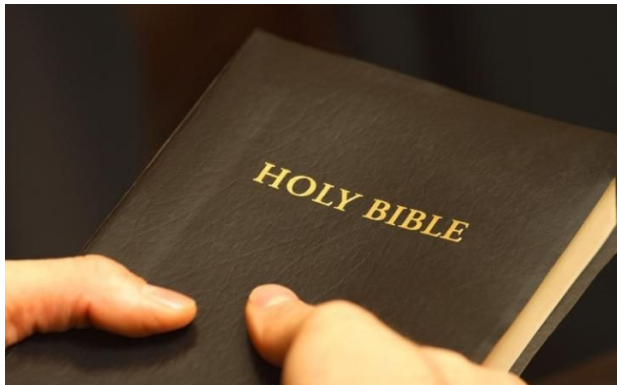
KŘEŠŤANÉ

- ◉ Uctívají Ježíše Krista a jeho matku Panu Marii,
  - ◉ věří v posmrtný život,
  - ◉ základním pravidlem je láska,
  - ◉ slaví Vánoce a Velikonoce,
  - ◉ Manželství.
-
- ◉ Jako celek je křesťanství nejrozšířenějším světovým náboženstvím s více než 2 miliardami věřících

ZNAKY KŘESŤANSTVÍ

- ◉ KŘÍŽ S UKŘIŽOVANÝM JEŽÍŠEM
- ◉ BIBLE - kniha popisující stvoření světa, svět před narozením Ježíše a život Ježíše
- ◉ KOSTELY A CHRÁMY - lidé se zde scházejí na bohoslužby
- ◉ PAPEŽ - zástupce Boha na zemi
- ◉ KNĚZ - vykonává bohoslužby, pomáhá věřícím

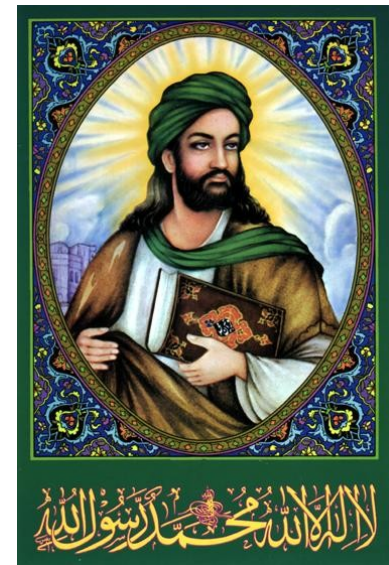

ISLÁM

- ◉ Navazuje na židovství,
- ◉ jeho vyznavači se nazývají **muslimové**,
- ◉ přísné monoteistické náboženství, které vytváří právní systém (šarija) a společenský,
- ◉ nejvíce propojuje oblast náboženství, kultury a politiky → neoddělitelnost,
- ◉ násilné náboženství,
- ◉ je tolerantní ke křesťanství a judaismu - vychází z nich a je jejich pokračováním,
- ◉ netolerantní k nevěřícím.

ISLÁM

- ◉ jeden bůh **ALLÁH** - všemohoucí bůh
- ◉ posvátné zvíře je velbloud
- ◉ věří v posmrtný život
- ◉ Abrahámovské náboženství - společným praotcem judaismu, křesťanství a islámu je **Abrahám**
- ◉ zakladatelská osoba islámu - **Mohamed (Muhammad)**
- ◉ Korán je z 90% jeho autorské dílo

ISLÁM

- ⦿ **622 počátek muslimského letopočtu**
- ⦿ **amma** - společenství věřících
- ⦿ **mešita** - místo modliteb
- ⦿ **minaret** - věž, ze které hlasatel svolává k modlitbě
- ⦿ **630 Mekka vojensky dobytá a islám se stává oficiálním náboženstvím**
- ⦿ **632 Mohamed umírá**

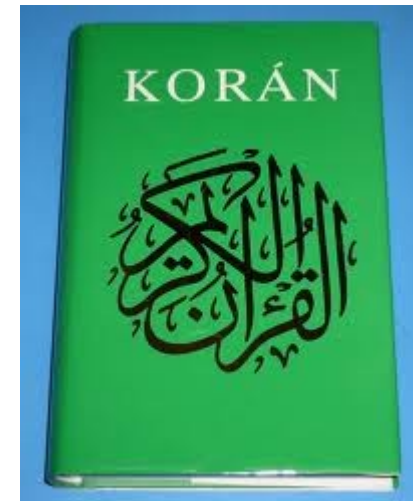

ISLÁM

- ◉ **Sunnité** - ti, kteří po Mohamedově smrti zvolili za nástupce Abú Bakra
- ◉ tvoří 80 - 90 % všech muslimů (většinou ve všech státech)
- ◉ **Ší'ité** - volba vůdce je boží mocí - pouze pro příbuzného Mohameda - zet' Ali
- ◉ tvoří pouze 10 - 20 %
- ◉ většinu mají v Iráku, Íránu, Azerbajdžánu a Bahrajnu

ZNAKY ISLÁMU

- ◉ PŮLMĚSÍC S HVĚZDOU - symbol islámu
- ◉ KORÁN - svatá kniha muslimů
- ◉ MEŠITA - místo, kam se chodí muslimové modlit

BUDHISMUS

- ⊙ jeden z proudů vycházejících z hinduismu
- ⊙ vlastní buddhismus není náboženství - neřeší problém vztahu člověka k něčemu transcendentnímu
- ⊙ hlavní problém je, jak řešit problematiku vnitřní nesvobody - psychologická cesta
- ⊙ zakladatelská osoba **Buddha - Siddhártha Gautama**

BUDHISMUS

- ◉ Buddhisté nevěří v žádného Boha,
- ◉ Buddhisté věří ve stěhování duší - duše se rodí znovu a znovu vždy v jiném těle (lidském, zvířecím) - každý člověk má několik minulých životů,
- ◉ snahou každého člověka je žít dobrý život, aby se jeho duše již nemusela znovu narodit.

BUDHISMUS

- ◎ **Tripitakam (Tři koše)**
- ◎ psaný v 1. století př.n.l.
- ◎ soubor buddhistických kázání, filosofické spekulace, pravidla mnišské komunity

ZNAKY BUDHISMU

- ◉ **BUDDHA** - zakladatel buddhismu
- ◉ **LOTOS** - buddhistický symbol čistoty (lotos má kořeny v bahně, jeho květ je však krásný a čistý)

ZNAKY BUDHISMU

- ◎ BUDDHISTICKÝ CHRÁM - místo pro meditace a obřady
- ◎ BUDDHISTIČTÍ MNIŠI - žijí v klášterech
- ◎ DALAJLÁMA - duchovní vůdce buddhistů

JUDAISMUS

- ◉ ŽIDOVSTVÍ
- ◉ Židé věří v jednoho Boha.
- ◉ Dodržují přikázání a zvyky (nepracují v sobotu, přísná pravidla pro vaření, atd.), protože se bojí Božího trestu.
- ◉ Hovoří svým vlastním jazykem JIDIŠ.
- ◉ Jsou rozptýleni po celém světě.
- ◉ Jejich zaslíbenou zemí je židovský stát Izrael.

JUDAISMUS

- ◉ VZHLED VĚŘÍCÍCH ŽIDŮ - jarmulky či klobouky, černé dlouhé oblečení a pejzy u mužů, ženy nosí dlouhé sukně a šátky
- ◉ ŽIDOVSKÝ HŘBITOV - tvořen pouze kamennými náhrobky, místo květin se na hroby dávají kameny

ZNAKY JUDAISMU

- ◉ DAVIDOVA HVĚZDA - židovský znak
- ◉ SYNAGOGA- místo, kde se židé schází a konají své bohoslužby

ZNAKY JUDAISMU

- ◉ VZHLED VĚŘÍCÍCH ŽIDŮ - jarmulky či klobouky, černé dlouhé oblečení a pejzy u mužů, ženy nosí dlouhé sukně a šátky
- ◉ ŽIDOVSKÝ HŘBITOV - tvořen pouze kamennými náhrobky, místo květin se na hroby dávají kameny

BAHÁISMUS

- ⦿ Náboženský směr vzniklý v 19. století v Íránu,
- ⦿ jeho zakladatelem byl Alí Bahá'ulláh,
- ⦿ základní myšlenka baháismu vychází z islámu a hlásá, že všechna náboženství jsou v podstatě totožná a že existuje jen jediný Bůh,
- ⦿ cílem tohoto náboženství je světový mír,
- ⦿ Baháismus má po celém světě několik miliónů vyznavačů, jeho centrem je izraelské město Haifa.

- ⊙ Pro některé náboženství i sekty je typický fanatismus a fundamentalismus, který může přecházet až v extremismus (např. terorismus). Náboženská nesnášenlivost tak vede k řadě konfliktům (Severní Irsko, bývalá Jugoslávie, Palestina a Izrael)!!!